Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausunto
15.11.2021

Viite: U 56/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu energiaverodirektiivi)

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan ympäristövaliokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa valtioneuvoston kantaa, että komission esittämästä 55-valmiuspaketista käytävien neuvottelujen lopputuloksena kokonaisuudessaan saavutetaan vuodelle 2030 asetettu vähintään 55 %:n ilmastotavoite. Ministeriö suhtautuu valtioneuvoton tapaan myönteisesti myös ehdotuksen lähtökohtaan, että eri energiatuotteita ja sähköä verotettaisiin yhdenmukaisesti niiden energiasisällön ja ympäristöominaisuuksien perusteella. Kuten u-kirjeessä on todettu, verotuksen kokonaisuutta on kuitenkin arvioitava ilmastovaikutusten ohella myös kilpailukyvyn, verotuottojen kertymisen ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

Verokantojen yhtenäistäminen

Verokantojen yhtenäistämiseen esitettyjen neljän veroluokan sisällä liittyy erityisesti Suomelle keskimääräistä korkeamman energiaverotuksen jäsenvaltiona erityisiä haasteita.

Tällainen kysymys on esimerkiksi vaatimus, että sähkön verotus perustuisi yhteen veroluokkaan nykyisen kahden veroluokan sijasta. Ministeriö pitää kuitenkin hyvänä, että energiaintensiivisen elinkeinoelämän veronalennukset olisivat edelleen mahdollisia. Yksi sähköverokanta voisi johtaa kuitenkin joko liian korkeaan veroon kilpailukyvyn näkökulmasta joillekin teollisuusyrityksille tai sähköveron verokertymän merkittävään laskuun, jos yleistä sähköveroa alennettaisiin paljon. Ministeriö tukee u-kirjeessä esitettyä näkemystä, että sähkön verotason eriyttämismahdollisuus elinkeinoelämän ja kotitalouksien välillä voisi olla tarpeen säilyttää.

Toinen kysymys liittyy bensiinin ja dieselin verojen yhtenäistämiseen. Henkilöautojen osalta ongelma voidaan ratkaista käyttövoimaveron poistolla, mutta elinkeinoelämän kuljetusten osalta dieselin veron korotus nostaisi merkittävästi kustannuksia pitkien kuljetusten Suomessa, mikäli dieselin polttoaineveroa ei voisi palauttaa raskaalle liikenteelle. Yhtenäistäminen bensiinin veroa alentamalla vähentäisi puolestaan ympäristöohjausta ja pienentäisi merkittävästi verotuloja.

Kiinteiden biopohjaisten polttoaineiden, kuten polttopuun, puuhakkeen ja metsäteollisuuden sivuvirtojen, ottaminen mukaan yhdenmukaistetun veron soveltamisalaan olisi myös muutos Suomen energiaverotukseen. Tästä aiheutuisi merkittävä kustannuslisäys erityi-

sesti metsäteollisuuden lämmön ja höyryn tuotannolle ja muutos heikentäisi metsäteollisuuden kilpailukykyä. Erityisesti metsäteollisuuden sivuvirtojen verotukselle ministeriö ei näe perusteita. Muutoksella olisi kustannusvaikutuksia myös puupolttoaineisiin perustuvaan kaukolämmöntuotantoon. Mahdollinen muutos tulisikin toteuttaa riittävän pitkän siirtymäajan kuluessa, jotta kaukolämpöyhtiöillä olisi mahdollisuus tehdä korvaavia investointeja polttoon perustumattomaan lämmöntuottoon. Ainespuukäyttöön soveltuvan puun verotuksen osalta muutos voisi ehkäistä hiilinielujen pienemistä ja hillitä kuitupuun hinnannousua teollisuudelle.

Turpeen verotuksen ottaminen mukaan yhdenmukaistetun veron soveltamisalaan esityksen mukaisesti ilman siirtymäaikaa johtaisi ministeriön näkemyksen mukaan merkittäviin ongelmiin kaukolämmöntuotannossa ja lämmöntuotannon toimitus- ja huoltovarmuudessa. Päästökauppasektorille kuuluvissa laitoksissa päästöoikeuden voimakas hinnan nousu on jo aiheuttanut merkittäviä lisäkustannuksia. Osa kaukolämmöntuotannon vanhemmista kattiloista edellyttää vielä osittain turpeen käyttöä. Kattiloihin voidaan tehdä investointeja, jotta turvetta ei tarvitsisi polttaa. Tämä vie kuitenkin aikaa. Turpeen käyttö vähenee nopeasti markkinaehtoisesti, joten riittävän siirtymäajan jälkeen turpeen käyttö on käytännössä loppumassa ainakin päästökauppasektorin laitoksissa.

Vähimmäisverotasojen tarkistaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy u-kirjeessä esitettyyn kantaan, että esitetty vähimmäisverotasojen korotus lähemmäksi Suomen verotasoja sekä niiden indeksointi parantaisi ohjausvaikusta sekä verotuottojen ja yhtenäisten kilpailuolosuhteiden säilyttämistä.

Lento- ja meriliikenteen polttoaineet

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota riskeihin, jotka liittyvät lento- ja meriliikenteen polttoaineiden verotukseen. Suomen elinkeinoelämän kuljetuskustannukset EU:n sisämarkkinoiden reuna-alueelta ovat keskimääräistä suuremmat ja kuljetukset perustuvat juuri meri- ja lentoliikenteeseen. Logistiikkakustannukset kasvavat merkittävästi myös muiden 55-valmiuspaketin ehdotusten toteutuessa ja nämä yhteisvaikutukset yritystemme kilpailukykyyn on tärkeää huomioida.

Petteri Kuuva
teollisuusneuvos